

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

Palvelusetelisääntökirja omaishoidon tuki

Voimassa 1.1.2025 alkaen

Sisällysluettelo

Palvelukohtainen sääntökirja: Omaishoidon tuki	3
1 Palvelun tarkoitus ja palveluseteli	3
2 Omaishoidon tuen palvelusetelin järjestämisen lähtökohdat	4
2.1 Asiakkaalle laadittava suunnitelma	5
3 Omaishoidon tuen palvelusetelipalvelut	5
3.1 Hoiva- ja hoitopalvelut hoidettavalle hoidettavan kotiin.....	5
3.2 Tukipalvelut hoidettavan kotiin ja kotiympäristöön	6
3.3 Omaishoitajalle hyvinvointipalveluna annettavat kuntoutus- ja terapiapalvelut	7
3.4 Lyhytaikainen yhteisöllinen asuminen ja lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen.....	7
4 Palvelusetelituottajaa koskevat vähimmäislaatuvaatimukset.....	8
4.1 Yleiset vaatimukset.....	8
4.2 Henkilöstö ja osaaminen.....	9
4.3 Tilat, välineet ja laitteet	10
4.4 Tietojen ajantasaisuus julkisessa luettelossa	10
4.5 Palvelukerran peruutus ja keskeytys	11
4.6 Kirjaaminen	11
4.7 Laskutus.....	12
4.8 Asiakaspalaute.....	12
5 Omaishoidon tuen palvelusetelituottajahakemukseen liitettävät asiakirjat.....	13
6 Sääntökirjan liitteet.....	14

Muutoshistoria

27.11.2024 Palvelusetelisääntökirjaan on tehty teknisiä muutoksia ja korjauksia, lisäksi sääntökirjan ulkoasua ja luettavuutta on parannettu. Sääntökirjassa on huomioitu omaishoidon tuen perusteisiin tehdyt tarkennukset, mm. palvelusetelin käyttö hoitopalkkioluokissa 1 ja 2. pl. asumispalveluihin kohdistuvan palvelusetelin käyttö. Otsikkorakenteita muutettu.

Palvelukohtainen sääntökirja: Omaishoidon tuki

Jokaisessa Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen - Siun soten (jatkossa tekstissä käytetään nimitystä Siun sote) palveluseteli palvelussa on käytössä palvelusetelisääntökirja, joka sisältää kaksi osaa: yleisen osan ja palvelukohtaisen osan. Yleinen osa on erillinen asiakirja, jonka vaatimukset koskevat kaikkia Siun soten palvelusetelituottajia ja -toimintaa.

Palvelukohtainen osa sisältää yksityiskohtaisempia vaatimuksia kyseisellä palvelusetelillä tuotettavalle palvelulle. Palvelusetelituottaja sitoutuu noudattamaan molempien sääntökirjojen vaatimuksia palvelusetelituottajana toimiessaan. Mikäli palvelusetelisääntökirjan palvelukohtainen osa on ristiriidassa palvelusetelisääntökirjan yleisen osan kanssa, noudatetaan yleisessä osassa annettuja vaatimuksia ja linjauksia.

1 Palvelun tarkoitus ja palveluseteli

Omaishoidon tuki perustuu lakiin omaishoidon tuesta 937/2005. Lisäksi omaishoidon tuen myöntämistä, sisältöä sekä palkkioita ohjataan Siun soten aluehallituksen hyväksymillä omaishoidon tuen myöntämisen perusteilla. Omaishoitajan tuen vapaanaikainen hoito voidaan järjestää useilla eri tavoilla, joista palvelusetelillä ostettavat palvelut ovat yksi vaihtoehto. Asiakkaalla ei ole oikeutta vaatia vapaapäivien järjestämistä palvelusetelillä. Palvelusetelin käytöllä tuetaan asiakkaan omaa valintaa. Omaishoidon palvelusetelille on määritetty arvot, jotka vahvistetaan vuosittain Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluehallituksessa.

Omaishoidon tuesta annetun lain 4 §:n mukaan omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kaksi vuorokautta kalenterikuukautta kohti. Omaishoitajalla on oikeus kolmen vuorokauden vapaaseen, jos on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Sidonnaisuus katsotaan ympärivuorokautiseksi siitä huolimatta, että hoidettava viettää säännöllisesti vähäisen osan vuorokaudesta käyttäen kotinsa ulkopuolella järjestettyjä sosiaali- tai terveyspalveluja taikka saaden kuntoutusta tai opetusta.

Omaishoidon tuen vapaiden järjestämisestä vastaa Siun sote, joka laatii omaishoitoperheen kanssa sosiaalihuoltolakiin perustuvan suunnitelman palvelujen toteuttamisesta tehden asiakkaalle järjestämistavasta viranhaltijapäätöksen. Siun soten myöntämisen perusteiden mukaisesti palkkioluokassa 1 lakisääteisiä vapaita kertyy kaksi vuorokautta kuukautta kohti ja palkkioluokissa 2, 3 ja 4 vapaita kertyy kolme vuorokautta kuukautta

kohti niinä kuukausina, jonka aikana oikeus vapaaseen syntyy. Palveluseteliä käytetään pääsääntöisesti omaishoitopalkkioluokassa 1 ja 2. mutta viranhaltija voi käyttää palvelusetelipalvelun myöntämisessä harkintaa ja myöntää tapauskohtaisesti palveluseteliä myös muissa palkkioluokissa oleville asiakkaille. Asumispalvelua järjestettäessä palveluseteliseteliä voidaan käyttää kaikissa palkkioluokissa asumispalvelujen palvelusetelitarjonta huomioiden. Palvelusetelituottajan tulee huomioida sosiaalihuolto antaessaan, että hän voi tuottaa palveluja asiakasryhmille, joille hän on saanut valvontaviranomaisen rekisteröinnin.

2 Omaishoidon tuen palvelusetelin järjestämisen lähtökohdat

Omaishoidon palvelusetelin arvot vahvistetaan vuosittain. Vuodelle 2025 palvelusetelin arvot on vahvistettu hyvinvointialueen aluehallituksessa 25.9.2024 § 206. Omaishoidon vapaan palvelusetelin arvo vuonna 2025 on 126 €/seteli. Omaishoidon tuen vapaan palvelusetelillä voidaan järjestää hoidettavalle hoiva- ja hoitopalvelua hoidettavan kotiin, tukipalvelua hoidettavan kotiin ja kotiympäristöön sekä omaishoitajalle hyvinvointipalveluna annettavaa kuntoutus- ja terapiapalvelua, joita ovat hieronta, fysioterapia, lymfaterapia ja jalkahoito.

Mikäli omaishoidon vapaat järjestetään asumispalveluissa palvelusetelillä, setelin arvo määräytyy palvelusetelituottajan hinnaston ja omavastuuosuuden erotuksen mukaisesti. Palvelusetelituottajan tulee olla hyväksytty asumispalvelujen palvelusetelituottajaksi. Palvelusetelituottaja voi periä asiakkaalta omavastuuta sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain 734/1992 § 6b mukaisesti (vuonna 2024 12,80 e/vrk). Tuottajan periessä asiakkaalta omavastuun, on siitä ilmoitettava julkisessa luettelossa ja asiakkaan kanssa tehtävässä sopimuksessa.

Siun soten viranhaltija sopii yhdessä omaishoitajan ja hoidettavan kanssa palvelusetelin käyttötarkoituksen ja kirjaa palvelusetelipalvelun asiakkaalle laadittavaan suunnitelmaan. Palveluseteliä käytettäessä on syytä huomioida, että palveluseteliä voi käyttää vain palvelusetelissä olevan määräajan puitteissa. Omaishoidon vapaaseen myönnetyssä palvelusetelissä omaishoitajan vapaa-oikeus syntyy toteutuneen hoitokuukauden jälkeen, joten setelin käyttäminen on mahdollista vasta seuraavana kuukautena. Omaishoitajan on pidettävä lakisääteiset vapaansa kalenterivuoden aikana pois lukien joulukuu, jota koskevat vapaat voidaan pitää alkavan vuoden tammikuussa, ellei setelin käyttöä toisin ohjeisteta. Oikeus käyttää omaishoidon tuen vapaan palveluseteliä päättyy samalla, kun omaishoidon tuen palkkion maksaminen päättyy.

Palvelusetelituottajan on tehtävä asiakkaan kanssa kirjallinen sopimus palvelusetelillä tuotettavasta palvelusta palvelusetelisääntökirjan yleisen osan kohdan 3.2 mukaisesti.

2.1 ASIAKKAALLE LAADITTAVA SUUNNITELMA

Asiakkaan palvelutarpeen arvioi Siun soten viranhaltija. Myönnettävät palvelut perustuvat asiakkaan ja omaishoitoperheen yksilölliseen palvelutarpeeseen. Siun soten viranhaltija, asiakkaalle nimetty omatyöntekijä laatii yhdessä omaishoitoperheen kanssa suunnitelman, johon kirjataan omaishoidon tuen vapaan järjestämistapa sekä palvelun tavoitteet asiakkaan toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi. Suunnitelmaan kirjataan myös asiakkaan ja hoitajan toiveet palvelun toteuttamisesta sekä palvelusetelipalvelun voimassaolo ja palvelutarpeen tarkistamisen aika.

Ostettaessa omaishoidon tuen vapaan palvelusetelillä tukipalveluja hoidettavan kotiin, hoitajalla ja hoidettavalla ei ole velvollisuutta antaa heille laadittua omaishoidon suunnitelmaa palvelusetelituottajalle. Suunnitelmaa ei anneta tuottajalle myöskään ostettaessa jalkahoito- tai terapiapalveluja omaishoitajalle. Jos omaishoitajan ja hoidettavan kanssa on suunnitelmalla sovittu, että vapaiden järjestämiseksi hoidettavalle ostetaan hoiva- ja hoitopalveluja kotiin tai asumispalvelua, vain näissä palveluissa palveluntuottajalle annetaan Siun soten laatima omaishoidon palvelua koskeva suunnitelma palvelusetelipalvelun toteuttamiseen. Suunnitelmaa ei anneta tuottajalle palvelunjärjestäjän toimesta vaan se on omaishoitoperheelle kuuluva tehtävä.

Omaishoidon tuen palveluseteliä käytettäessä omaishoitajan tehtävänä on antaa palveluntuottajalle riittävät tiedot palvelusetelipalvelun toteuttamiseen, joista suunnitelmalla on sovittu. Omaishoitoperhe valitsee itsenäisesti haluamansa palvelusetelituottajan ja sopii palvelun aikataulun sekä valvoo ostamaansa palvelusetelin käyttöä ja sen määrää. Palvelusetelituottajalla on velvollisuus tarkistaa asiakkaalta ja tarvittaessa päätöksen tehneeltä viranhaltijalta, että asiakkaalle on myönnetty palveluseteli omaishoitajan tuen vapaan järjestämiseen ennen kuin aloittaa palvelun toteuttamisen, eli viimeistään sopimuksen laadintavaiheessa.

Palvelusetelituottajan tulee ilmoittaa viipymättä havaitsemistaan muutoksista hoidettavan tai omaishoitajan toimintakyvyssä, pitkäaikaisesta kodin ulkopuolisesta hoitojaksosta tai palveluntarpeessa tapahtuneesta muutoksesta Siun soten osoittamalle taholle. Omaishoitoperheelle nimetty omatyöntekijä päivittää tarvittaessa omaishoidon suunnitelman yhdessä omaishoitoperheen kanssa ajantasaiseksi mahdollistaakseen oikein kohdenetetut palvelut omaishoidon perheelle.

3 Omaishoidon tuen palvelusetelipalvelut

3.1 HOIVA- JA HOITOPALVELUT HOIDETTAVALLE HOIDETTAVAN KOTIIN

Hoiva- ja hoitopalvelulla tarkoitetaan asiakkaan päivittäisessä hoidossa avustamista, valvontaa ja huolenpitoa omaishoitajan vapaan aikana. Mikäli hoidettava tarvitsee sairaanhoidollista apua, hoidettavan sairaanhoidolliset

tehtävät turvataan ensisijaisesti muilla tavoilla kuin lakisääteiseen vapaaseen kohdistetulla palvelusetelillä. Hoivan ja hoidon palvelusetelituottajat omaavat sosiaali- ja terveydenhuollon tutkinnon ja he ottavat hoidettavasta hoitovastuun lakisääteisen vapaan mahdollistamiseksi.

3.2 TUKIPALVELUT HOIDETTAVAN KOTIIN JA KOTIYMPÄRISTÖÖN

Ateriapalvelu. Ateriapalvelulla tarkoitetaan asiakkaan kotona valmistettuja aterioita. Palvelusetelillä ei voi ostaa elintarvikkeita, vaan setelillä ostetaan ruuan valmistukseen apua. Elintarvikkeiden hankinnasta vastaa omaishoitoperhe.

Vaatehuoltopalvelu. Vaatehuoltopalvelulla tarkoitetaan vaatteiden ja tekstiilien pesemistä, kuivaamista ja viikkaamista sekä tarvittaessa silittämistä ja mankelointia. Palvelu järjestetään pääsääntöisesti hoidettavan omassa kodissa. Joissakin tapauksissa palvelu voidaan järjestää pesulapalveluna.

Siivouspalvelu. Siivouspalvelulla tarkoitetaan hoidettavan kotona suoritettavaa ylläpitosiivousta. Ylläpitosiivouksen avulla mahdollistetaan tavanomainen kodin puhtaustaso. Tarvittaessa siivouspalveluun voi sisältyä ikkunoiden pesua.

Asiointipalvelu. Asiointipalvelulla tarkoitetaan omaishoitoperheen avustamista esimerkiksi ruoka- ja päivittäistavaroiden ja lääkkeiden hankkimisessa sekä asiointiapuna esimerkiksi virastoissa tai palveluissa asioidessa. Palveluseteli ei sisällä matkoista aiheutuvia kustannuksia.

Osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät ja tukevat palvelut. Osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävillä tai tukevilla palveluilla tarkoitetaan hoidettavan sosiaalisen toimintakyvyn tukemista ja edistämistä sekä sosiaalisten kontaktien ja osallisuuden kokemuksen lisäämistä. Osallisuutta tukeva palvelu voi olla esimerkiksi yhteiskunnallisen osallistumisen mahdollistamista, yhteisiä retkiä tai harrastuksiin osallistumisessa tukemista.

Ulkoilu-apu. Ulkoilu-avulla tarkoitetaan hoidettavan ulkoilun toteuttamista avustettuna silloin, kun ulkoilu tukee asiakkaan toimintakykyä.

Pihatyöpalvelu. Pihatyöpalvelulla tarkoitetaan hoidettavan vakituiseen asuntoon ja pihapiiriin kohdistuvia töitä kesällä ja talvella esimerkiksi lumityöt, ruohonleikkaus, polttopuiden tekeminen.

Kylvetys- ja pesuapu. Kylvetys- ja pesuapu on tarkoitettu hoidettavalle, joilla ei ole omassa kodissaan turvallisia peseytymistiloja tai jotka eivät tarvitse peseytymiseen konkreettista apua, mutta tarvitsevat avustamista esimerkiksi pesu- ja saunatiloihin siirtymisessä, vaatteiden riisumisessa, pukeutumisessa tai hiustenlaitossa.

Ostettaessa tukipalveluja omaishoidon tuen vapaan palvelusetelillä tukipalvelusetelituottaja ja henkilöstö ei ole hoitovastuussa hoidettavasta. Tukipalvelutehtävien avulla tuetaan omaishoitajaa hoidettavan hoivan tehtävissä.

Tukipalvelujen tuottamiseen on erillinen sääntökirja [Palvelusetelisääntökirja Tukipalvelut](#), joka sitoo palvelusetelituottajia, jotka tuottavat omaishoidon tuen vapaan palvelusetelillä tukipalveluja.

3.3 OMAISHOITAJALLE HYVINVOINTIPALVELUNA ANNETTAVAT KUNTOUTUS- JA TERAPIAPALVELUT

Omaishoitajat voivat käyttää palveluseteliä seuraaviin hyvinvointipalveluina annettaviin kuntoutus- ja terapiapalveluihin, joita ovat jalkahoito, lymfaterapia, fysioterapia ja hieronta. Hoitajan hyvinvointiin kohdennettuja palvelusetelipalveluja ei voi käyttää hoidettavalle. Palvelut toteutetaan ilman lähetettä. Omaishoitajan käyttäessä omaishoidon vapaan palveluseteliä hoitajan hyvinvointia tukeviin palveluihin, on tärkeää huomioida, että Siun sotella ei ole velvollisuutta järjestää hoidettavan hoitoa omaishoitajan palvelusetelipalvelun ajaksi.

Jalkojenhoitoa tuottavien palveluntuottajien on noudatettava Siun soten jalkojenhoidon palvelusetelisääntökirjan laatuvaatimuksia [Palvelusetelisääntökirja Jalkojenhoito](#).

3.4 LYHYTAIKAINEN YHTEISÖLLINEN ASUMINEN JA LYHYTAIKAINEN YMPÄRIVUOROKAUTINEN PALVELUASUMINEN

Lyhytaikaisella yhteisöllisellä asumisella ja ympärivuorokautisella palveluasumisella tarkoitetaan omaishoitajan vapaan ajaksi hoidettavalle sovittua lyhytaikaisjaksoa asumispalveluyksikössä (ei koske alle 18- vuotiaita, vammaisia eikä kehitysvammaisia). Lyhytaikainen yhteisöllinen asuminen ja lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen laskutetaan vuorokaudelta, joka tarkoittaa 24 tuntia. Poikkeavista ajoista sovitaan erikseen palvelusetelin myöntäjän kanssa. Lyhytaikaiseen yhteisölliseen ja ympärivuorokautiseen palveluasumiseen palveluseteli kohdennetaan siihen yksikköön, jossa vapaan aika sovitaan vietettäväksi. Lyhytaikaista asumispalvelua ei voi järjestää eikä ostaa omaishoidon tuen vapaan palvelusetelillä, vaan asumispalveluun laaditaan erillinen palveluseteli käytettäessä asumispalvelua lakisääteisen vapaan muotona.

Alle 18-vuotiaalle, vammaisille sekä työikäisille ei sovelleta tätä sääntökirjaa yhteisöllisen asumisen ja ympärivuorokautisen asumispalvelujen osalta.

4 Palvelusetelituottajaa koskevat vähimmäislaatuvaatimukset

4.1 YLEISET VAATIMUKSET

Palvelusetelituottajan tulee ottaa toiminnassaan huomioon asiakkaiden olosuhteet, yksilölliset tarpeet ja toimintakyky sekä asiakkaan ikä mahdollisine sairauksineen. Palvelusetelituottajan antamien palvelujen tulee vastata vähintään sitä tasoa, jota edellytetään vastaavalta Siun soten omalta toiminnalta.

Omaishoidon tuen vapaan palvelun tulee täyttää sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 812/2000 4§ ja potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 785/1992 3§ mukaisesti oikeus hyvään sosiaalihuoltoon ja terveydenhuoltoon sekä hyvään kohteluun.

Omaishoidon tuen palveluja palvelusetelillä järjestettäessä, palvelua voidaan antaa usean eri sääntökirjavaatimusten mukaisesti. Palveluntuottajan on täytettävä kaikkien niiden sääntökirjojen vaatimukset, joihin omaishoidon palveluseteli kohdennetaan. Eli tukipalvelua annettaessa omaishoidon tuen setelillä omaishoitoperheeseen, tuottajan on oltava hyväksyttynä omaishoidon tuen sääntökirjan lisäksi tukipalvelujen

palvelusetelituottajaksi. Hoiva- ja hoitopalvelua annettaessa omaishoitoperheeseen, tuottajan on oltava hyväksyttynä kotiin annettavien hoiva- ja hoitopalvelujen palvelusetelituottajaksi ja asumispalvelua annettaessa ikääntyneelle, tuottajan tulee olla hyväksytty ikääntyneiden asumispalvelutuottajaksi. Jos vammaisille käytetään palveluseteliä asumispalvelujen järjestämiseen omaishoitopalveluna, on tuottajan oltava hyväksyttynä vammaisten asumispalvelujen palvelusetelille.

Omaavontasuunnitelman tulee olla Valviran määräyksen mukainen.

Sote-valvontalaki 28 § velvoittaa palveluntuottajia selvittämään iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden kanssa työskentelemään aikovien rikostaustan, kun henkilö ensi kerran otetaan tai nimitetään sellaiseen työ- tai virkasuhteeseen, joka kestää yhden vuoden aikana yhteensä vähintään kolme kuukautta ja johon pysyväisluontoisesti ja olennaisesti kuuluu iäkkäiden tai vammaisten henkilöiden avustamista, tukemista, hoitoa tai muuta huolenpitoa taikka muuta työskentelyä henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessa iäkkään tai vammaisen henkilön kanssa. Velvoite tarkastaa rikosrekisteriote koskee vammaisten kanssa työskenteleviä kuitenkin vasta 1.1.2025 alkaen.

Rikosrekisteriotteen tarkastamisveloitteen tarkoituksena on varmistaa, ettei iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden kanssa työskentele sellaisia henkilöitä, joilla on sellaisia aikaisempia rikoksia, jotka voivat vaarantaa iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden koskemattomuuden tai turvallisuuden.

Palveluntuottajan ja palvelusetelivastuuhenkilön tulee esittää itseään koskeva rikostaustaselvitys Siun sotelle ennen palvelusetelituottajaksi hyväksyntää. Palvelusetelituottaja vastaa siitä, että hänen henkilöstönsä rikostausta on selvitetty sote-valvontalain § 28 mukaisesti.

Palvelusetelituottajan tulee tarkistaa lasten kanssa työskentelevien työntekijöidensä rikostaustaote (Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä, 504/2002). Tämä koskee niin vakituisia kuin sijaisia.

4.2 HENKILÖSTÖ JA OSAAMINEN

Palvelusetelituottajan henkilöstön osaamisen tulee olla vastaavalla tasolla kuin tuottamansa palvelun palvelukohtaisissa sääntökirjoissa ja tässä sääntökirjassa on määritelty. Palvelusetelituottaja vastaa siitä, että henkilöstö täyttää laissa säädetyt kelpoisuusehdot ja suorittaa vain sellaisia työtehtäviä, joihin heillä on säännösten tai valtakunnallisten ohjeiden mukainen oikeus. Palkatessaan terveyden- ja sosiaalihuollon ammattihenkilöstöä, palvelusetelituottaja sitoutuu tarkistamaan henkilön tiedot Valviran ylläpitämästä rekisteristä. Palvelusetelituottajan ja/tai palvelusetelipalvelujen vastuuhenkilön on oltava puhelimitse tavoitettavissa virka-aikana.

Palvelusetelituottajalla tulee olla uusia ja pitkään työstä poissaolleita työntekijöitä varten perehdyttämisuunnitelma, jota hän päivittää vähintään kerran vuodessa. Lisäksi tuottajalla tulee olla perehdytykseen nimetyt vastuuhenkilöt. Palvelusetelituottajalla on velvollisuus seurata perehdytyksen onnistumista ja kehittää perehdyttämiskäytänteitä.

Kaikilla palvelusetelituotantoon osallistuvilla tulee olla sujuva eli ymmärrettävä (kuullun ymmärtäminen, puheen tuotto ja kirjallinen) suomen kielen taito. Kielitaito on todistettava pyydettyäessä, mikäli työntekijän äidinkieli ei ole suomi. Hyvällä suomen kielellä tarkoitetaan Opetushallituksen Yleisten kielitutkintojen keskitason tutkinnon mukaista määrittelyä kielitaidosta, eli jokaisessa arvioitavassa osa-alueessa (tekstin ymmärtäminen, kirjoittaminen, puheen ymmärtäminen ja puhuminen) arvosana tulee olla vähintään keskitasoa 3–4.

Lymfaterapiaa omaishoitajalle tuottaessa henkilöstöltä edellytetään fysioterapeutin, sairaanhoitajan, lääkintävoimistelijan tai erikoislääkintävoimistelijan tutkinnon suorittanut henkilö, jolla on Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston Valviran myöntämä oikeus harjoittaa ammattiaan laillistettuna ammattihenkilönä. Kaikkiin tutkintoihin rinnastetaan myös vastaavat EU:ssa hyväksytyt koulutukset, joille Valvira on myöntänyt ammatinharjoittamisoikeuden. Lisäksi vaaditaan hyväksytysti suoritettu lymfaterapiakoulutus Suomessa tai ulkomailla. Ulkomailla suoritettujen koulutusten riittävyys arvioidaan tapauskohtaisesti.

Fysioterapiaa omaishoitajalle tuottaessa henkilöstöltä edellytetään fysioterapeutin, lääkintävoimistelijan tai erikoislääkintävoimistelijan tutkinnon suorittanut henkilö, jolla on Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston Valviran myöntämä oikeus harjoittaa ammattiaan laillistettuna ammattihenkilönä.

Hierontaa omaishoitajalle tuottaessa palveluntuottajalla on oltava suoritettuna hieronnan ammattitutkinto tai sitä aikaisempi tutkinto (hierojan näyttötutkinto).

4.3 TILAT, VÄLINEET JA LAITTEET

Toimitilojen, laitteiden, välineiden ja tietojärjestelmien on oltava lain sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta 741/2023 2 luvun 8 § mukaan toiminnalle riittävät ja asianmukaiset. Toimitilan ja toimintaympäristön on oltava terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan asiakkaalle tai potilaalle annettavalle hoidolle, kasvatukselle ja muulle huolenpidolle tai tutkimukselle sopiva ja turvallinen. Toimitilojen on tuettava asiakkaiden ja potilaiden yleistä

hyvinvointia ja sosiaalista vuorovaikutusta. Toimitilojen, toimintaympäristön ja laitteiden suunnittelussa ja käytössä on otettava huomioon esteettömyys sekä asiakkaiden ja potilaiden yksilölliset tarpeet ja yksityisen suoja.

Tuotettaessa lyhytaikaista asumispalvelua hoidettavalle asumispalveluyksikköön kohdennetulla palvelusetelillä, palvelusetelituottajalla tulee olla toiminnan edellyttämät asianmukaiset tilat ja välineet, jotka mahdollistavat hoidettavan hyvän ja turvallisen hoidon omaishoitajan tuen vapaan aikana. Toiminnan edellyttämät asianmukaiset tilat ja välineet koskevat tehtävänsä osalta kaikkia palvelusetelituottajia.

Omaishoidon tuen palvelusetelillä hoiva- ja hoitopalveluja tuotetaan hoidettavan kotona, tukipalveluja tuotetaan hoidettavan kotona ja kotiympäristössä ja hoitajan hyvinvointia edistäviä palveluja voidaan tuottaa joko palvelusetelituottajan toimipaikassa tai tekemällä kotikäyntejä. Asumispalvelua tuotettaessa palvelusetelillä palvelu järjestetään asumispalveluyksikössä.

Palveluntuottaja huolehtii, että hoidossa käytettävien laitteiden tulee täyttää EU-direktiivien turvallisuusvaatimukset, ja niissä tulee olla CE-merkintä (laki eräistä EU-direktiiveissä säädetyistä lääkinnällisistä laitteista 629/210).

4.4 TIETOJEN AJANTASAISUUS JULKISESSA LUETTELOSSA

Palvelusetelituottajan tulee ylläpitää Siun soten edellyttämät ajantasaiset tiedot palveluista, hinnoista ja yhteystiedoista, jotta ne näkyvät palse.fi-portaalissa. Hinnat annetaan kalenterivuodeksi kerrallaan, jos Siun sote ei ole asiaa erikseen ohjeistanut. Palvelusetelituottaja ei voi mainostaa julkisessa luettelossa muita kuin palvelusetelillä tuotettuja palveluja.

Hintojen muutoksiin liittyvät ohjeet löytyvät palvelusetelisääntökirjan yleisestä osasta kohdasta 9.1.

Mikäli palvelusetelituottaja tuottaa kotikäynteinä hoitajalle hyvinvointipalveluna annettavia terapia- ja kuntoutuspalveluja ja veloittaa niistä eri hinnan kuin toimipisteellä tehdystä palvelusta, on siitä selkeästi mainittava julkisessa luettelossa. Luettelossa on mainittava myös matkakuluista, jos niitä veloitetaan kotikäyntinä suoritetuista käynneistä.

4.5 PALVELUKERRAN PERUUTUS JA KESKEYTYS

Palvelukerran peruutuksen ja palvelun keskeytykseen liittyvät käytänteet on sovittava palvelusetelituottajan ja asiakkaan välisessä palvelusopimuksessa, mm. uuden käyntiaikojen ja palvelun peruutusehtojen sopiminen. Sopimuksen ehtojen on oltava selkeät ja ymmärrettävät. Asiakkaalla on oltava mahdollisuus tutustua ehtoihin ennen sopimuksen allekirjoittamista.

Poissaolojen tarkenteista on tarkemmin kerrottu sääntökirjan yleisessä osassa kohdassa 9.3 Poissaolojen tarkenteet.

4.6 KIRJAAMINEN

Palvelusetelituottajan ja henkilökunnan kirjaamisen tulee olla vastaavalla tasolla kuin palvelukohtaisissa sääntökirjoissa on määritely.

Hoiva- ja hoitopalveluja, esimerkiksi kotihoidon tai lyhytaikaisen asumisen palveluja omaishoidon tuen palvelusetelillä tuotettaessa, ilmoituksenvarainen tai luvanvarainen palveluntuottaja tekee asiakaskirjaukset, kuten esimerkiksi vointia koskevat muutokset omaan sosiaalihuollon järjestelmäänsä ja palauttaa kirjaukset asiakassuhteen päättyessä Siun soteille toimintaohjeen mukaisesti Siun soten toimiessa rekisterinpitäjänä.

Kuntoutus- ja terapiapalveluja omaishoidon tuen palvelusetelillä tuotettaessa Siun sote ei palvelunjärjestäjänä vaadi palvelusetelituottajaa kirjaamaan asiakkaan terveydentilaan ja vointiin liittyviä tietoja, eikä tekemään hoitopalautetta palvelunjärjestäjälle, koska kysymyksessä ei ole lähetteen perusteella tuotettavat terveydenhuollon palvelut. Siun sote toimii rekisterinpitäjänä myöntäessään palvelusetelin kuntoutus- tai terapiapalveluihin, ja palvelusetelituottaja toimii henkilötietojen käsittelijänä asiakkaan kanssa tekemänsä sopimuksen ajan, eli palvelun keston ajan. Mikäli palvelusetelituottaja laatii kuntoutus- ja terapiapalveluista kirjauksia omaan tietojärjestelmäänsä, on palvelusetelituottaja näiden tietojen osalta itsenäinen rekisterinpitäjä ja toimii henkilötietojen käsittelijänä tehdyn sopimuksen ajan.

Sosiaalihuoltolain mukaisia tukipalveluja tuotettaessa palveluntuottajalla ei ole sosiaalihuollon asiakastietojen kirjaamisvelvoitetta (laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä 703/2023), koska tukipalvelujen tuottamisessa ei muodostu sosiaalihuollon asiakasrekisteriä. Tukipalvelua tuotettaessa asiakkaasta ei kirjata sosiaalihuollon, eikä terveydenhuollon tietoja. Siun sote toimii rekisterinpitäjänä omaishoidon tuen palvelusetelillä tukipalvelua tuotettaessa. Palveluntuottaja on henkilötietojen käsittelijä asiakkaan kanssa tekemänsä sopimuksen ajan, eli palvelun keston ajan.

Palvelua toteutettaessa palveluntuottajien on viipymättä otettava yhteyttä asiakkaan voinnin tai terveydentilan muutoksista, setelipalvelun riittämättömyydestä tai muista vastaavista muutoksista asiakkaalle nimettyyn omatyöntekijään tai yhteyshenkilöön.

4.7 LASKUTUS

Palvelusetelituottajan palveluseteleille tehtävistä veloituksista löytyvät yleiset ohjeet palvelusetelisääntökirjan yleisessä osassa, kohdassa 9.2 Laskutus. Palvelusetelituottaja kirjaa Palse.fi-portaaliin palvelun päivämäärät, toteutuneet palveluajat ja tuottamansa palvelut.

Omaishoidon tuen vapaaseen kohdistuvissa palveluseleissä palvelusetelituottaja voi periä asiakkaalta yhtä seteliä kohden vain yhden omavastuun, joka on 12,80 € (2024) omaishoidon vapaan palveluseteli. Mikäli asiakas käyttää palveluseteliä useamman palvelusetelituottajan tuottamien palvelujen ostamiseen, palvelusetelituottajien on huomioitava, että yhtä palveluseteliä kohden voi tehdä vain yhden omavastuuvetoituksen. Omavastuun voi veloittaa setelillä ensimmäisenä palvelua antava palvelusetelituottaja.

Palvelusetelituottajan on kirjattava asiakkaalle annettuun omaishoidon tuen palveluseteliin tuottamansa palvelu ja sen hinta. Mikäli käynnin yhteydessä palvelusetelin arvo ylittyy, on palvelusetelituottajan laskutettava palvelusetelin arvon ylittävä osuus suoraan asiakkaalta omavastuuosuutena. Omavastuuosuuden perimisestä ja laskuttamisesta on aina sovittava asiakkaan kanssa tehdyssä sopimuksessa. Palvelusetelillä tuotettavien palvelujen omavastuuosuutta asiakkaalta laskutettaessa, palvelusetelituottajan on laitettava laskun liitteeksi käyntiyhteenveto, jolla todennetaan asiakkaalle toteutuneet käyntipäivät, tuotetut palvelut ja käyntiajat, sekä maksettavaksi muodostuva omavastuuosuus eroteltuna. Palvelusetelituottaja voi hyödyntää Palse.fi-portaalista muodostuvaa omavastuuosuus -raporttia.

Rintamaveteraanien ja sotainvalidien omaishoidon kaikki palvelusetelit sisältävät omavastuun ja heiltä ei voi veloittaa omavastuuosuutta eikä kilometrikorvauksia.

Mikäli asiakas ostaa palvelusetelituottajalta palvelusetelipalvelun lisäksi muita palveluja kuin omaishoidon tuen vapaan palveluseteliin tai asiakkaan omaishoidon suunnitelmaan kuuluvia palveluja, sopivat asiakas ja palvelusetelituottaja niistä erikseen yleisen palvelusetelisääntökirjan kohdan 3.2 mukaisesti. Eriksen ostettaviin palveluihin ei sovelleta Siun soten palvelusetelisääntökirjan ehtoja.

4.8 ASIAKASPALAUTE

Palvelusetelituottaja on velvollinen keräämään asiakaspalautetta tilaajan pyynnön mukaisesti. Palautekyselyn vastauksien on oltava myös palvelun järjestäjän käytettävissä. Palvelunjärjestäjä ja palvelusetelituottaja hyödyntävät palautetta toimintansa kehittämässä. Palvelunjärjestäjällä on oikeus kerätä asiakaspalautta.

Asiakkaan oikeusturvakeinoista ja asiakaspalautteen raportoinnista kerrotaan tarkemmin palvelusetelisääntökirjan yleisen osan kohdissa 3.3 ja 5.2.

5 Omaishoidon tuen palvelusetelituottajahakemukseen liitettävät asiakirjat

Siun sote tarkistaa kaikilta palvelusetelituottajilta tilaajavastuulain mukaiset tiedot palvelusetelisääntökirjan yleisen osan kappaleen 6.3 mukaisesti, minkä lisäksi hakemukseen on liitettävä seuraavat palvelukohtaiset liitteet:

- Valvontaviranomaisen päätös Soteri-rekisteröinnistä
- Vakuutusyhtiön todistus potilasvakuutuslain ja/tai muun riittävän vastuuvakuutuksen voimassaolosta (enintään kolme (3) kuukautta vanha asiakirja)
- Todistus lakisääteisistä vakuutusmaksuista (YEL, TYEL + tapaturmavakuutus) (enintään 3 kk vanha)
 - YEL-vakuutus: jos olet 18–67-vuotias, olet toiminut yrittäjänä yhtäjaksoisesti vähintään 4 kuukautta, työtulosi ovat vuonna 2024 2025 vähintään 9 010,28 9 208,43 euroa, työskentelet yrityksessäsi ja asut Suomessa.
 - Tapaturmavakuutus: Työnantajalla on velvollisuus ottaa tapaturmavakuutus työsuhteessa oleville työntekijöilleen työtapaturmien ja ammattitautien varalta. Työnantajan on otettava työtapaturma- ja ammattitautivakuutus seuraavissa tilanteissa; kun hän maksaa tai on sopinut maksavansa kalenterivuoden aikana työstä, jota hän teettää, palkkaa yli 1500 euroa vuonna 2024.
- GDPR:n mukainen tietosuojaseloste
- Täytetty palvelukohtainen Siun soten henkilötietojen käsittelytoimien kuvaus
- Valviran määräyksen mukainen Oma- ja valvontasuunnitelma
- Lääkehoitosuunnitelma (yksikön lääkärin tai Siun soten ko. alueen terveysaseman ylilääkärin hyväksymä): koskee niitä palvelusetelipalveluja, joiden sisältöön lääkehoito kuuluu
- Selvitys käytetyistä alihankkijoista ja heidän osuudestaan palvelusetelituotannossa
- Henkilöstöluettelo, jossa ilmenee palvelusetelipalvelua tuottava henkilöstö

6 Sääntökirjan liitteet

Sääntökirjassa noudatetaan kulloinkin voimassa olevia versioita.

- Omaishoidon tuen henkilötietojen käsittelyn ehdot ja kuvaus (Aluehallitus 21.12.2022, § 260)